

SŁOWO

Wilno, Piątek 22-go stycznia 1926 r.

Redakcja i Administracja ul. Ad. Mickiewicza 4, otwarta od 9 do 3. Telefony: redakcji 243, administracji 228, drukarni 962

ODDZIAŁY:

BARANOWICZE — ul. Szosowa 172
BRASŁAW — ul. 3-go Maja 64
DUKSZTY — ul. Gen. Berbeckiego 10
DUNIŁOWICZE — ul. Wileńska 1
GŁĘBOKIE — ul. Zamkowa 80
GRODNO — Plac Piotrowski 8
KAMIEŃ KOSZYRSKI — Związek Ziemian
LIDA — ul. Majora Mackiewicza 63

NIĘŚWIEŻ — ul. Ratuszowa 1
NOWOGRÓDEK — ul. Mickiewicza 20
NOWOŚWIĘCIANY — ul. Wileńska 28
POSTAWY — ul. Rynek 19
STOLPCE — ul. Piłsudskiego 9
ST. ŚWIĘCIANY — ul. Rynek 28
ŚWIR — ul. 3-go Maja 5
WILEJKA POWIATOWA — ul. Mickiewicza 24

PRENUMERATA miesięczna z odnośnikiem do domu lub z przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicę 7 zł. Konto czekowe w P. K. O. Nr. 80259

W sprzedaży detalicznej cena pojedynczego numeru 15 groszy, Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

CENA OGŁOSZEŃ: Wiersz nitimetry rowny jest odpłatny na stronie 2-jej i 3-jej 30 gr. za tekstem 10 groszy. Kronika reklamowa lub nadawane 40 gr. W n-ach świątecznych oraz z prowincji n 2 proc. drożej

Warszawa, 21-go stycznia.

Na nadzwyczajnym posiedzeniu Rady Ministrów zwołanem w celu załatwienia poprawek do budżetu opracowanych przez p. Zdziechowskiego — nie ukończono debaty. Cytując sprawę przesunęto o kilka dni. W związku z tem dojdzie do skutku zapowiedziana podróż min. Zdziechowskiego do Łodzi w celu zbadania stanu przemysłowego tego ośrodka. Sprawa poprawek w budżecie i związanych z tem koniecznych oszczędności, pod których hasłem budżet na rok 1926 ma być skonstruowany, wywołuje szereg komplikacji. Krąży na ten temat moc pogłosek, i jedne z nich mówią, że budżet ma być zamknięty sumą 1650 milionów. Wysokość oszczędności w budżecie wojskowym w tym wypadku ma wynosić 40 proc. a w ministerstwie oświaty 270 milionów złotych. Najtrudniejszą jednak kwestją przy załatwianiu poprawek do budżetu jest według tychże pogłosek, sprawa redukcji plac urzędniczych. Min. Zdziechowski stoi na stanowisku, że redukcja plac uchwalona na pierwsze trzy miesiące winna obowiązywać przez cały rok. Temu postawieniu kwestji zasadniczo sprzeciwia się P. P. S. Jeżeli zaś dodamy do tego sprawę wywołania marszałka Piłsudskiego do armii oraz ściągania zaletności pokaźną majątkowego, które poważnie różnią P.P.S. z reszłą skoołizowanych stronnictw, sytuacja będzie wyglądała poważnie. Zapowiedziane na dzisiaj obrady klubu sejmowego P.P.S. rozpoczęły się ale przebieg ich trzymający jest w tajemnicy.

Jak wiadomo na posiedzeniu tem będzie omawiana sprawa rezygnacji min. Moraczewskiego. Nie wzięliście również wywołują dyskusję zamierzone poprawki w budżecie. Rezultat obrady klubu P.P.S. może więc mieć decydujące znaczenie dla losów koalicji. W tej chwili oczywiście trudno jest snuć przewidywania w jakim kierunku pójdą uchwały P.P.S., klub ten w ostatnim czasie wywołał tyle estrydności politycznej, że wszelkie przewidywania są rzeczą nader ryzykowną. Czekajmy zatem faktów!

Na dobitkę wszystkie sprawy pożyczki pod zastaw monopolu tytoniowego nadal nie została gruntownie wyjaśniona. Pogłoski więc o nader ciężkich warunkach tej pożyczki znajdują coraz większe oparcie w opiniach.

Jeżeli im wierzyć, warunki pożyczki proponowanej przez Bankers Trust są rzeczywiście niezwykle ciężkie i należy się zastanowić czy możemy je przyjąć. Według tej propozycji otrzymamybyśmy za 100 milionów dolarów pożyczki na rękę tylko 75, reszta zaś poszłaby na prowizję i pokrycie proc. za pierwszy rok. Ponadto zaś Polska musiałaby podpisać szereg klauzul zapewniających Bankers Trustowi wpływ na kształtowanie się cen na rynku polskim na wyroby tytoniowe oraz prawo poddzierżawienia koncesyj na sprzedaż wyrobów tytoniowych jak w hurcie tak i w detalu.

Wszystko to, a więc debaty nad poprawkami do budżetu, konferencje z delegatami Bankers Trustu, rozważania na temat oszczędności odbywa się przy wzmożonym wrzocie dezrobocia.

Według danych państwowego urzędu pośrednictwa pracy w Warszawie, w okresie od 11 do 16 b. m. włącznie ogólna liczba bezrobotnych w stolicy wynosiła 12.750, w tej liczbie pracowników umysłowych było 2.650.

W porównaniu z poprzednim okresem tygodniowym liczba ta wzrosła o 1.500 osób (liczba pracowników umysłowych pozabawionych pracy wzrosła w tem o 100). Bezrobocie wzrosło we wszystkich grupach zawodowych w związku z dalszym unieruchomianiem fabryk.

TEATR POLSKI (gmach „LUTNIA“)
WYSTĘPY
OPERY WARSZAWSKIEJ
Jutro w sobotę 23 stycznia
RIGOLETTO
opera Verdiego
Początek o g. 8 m. 15 wiecz.
W niedzielę 24 bm. o g. 12 m. 30 pp.
CHÓRU
PORANEK MĘSKIEGO „ECHO“
o g. 4-jej pp. po ocenach znionych
Dugi występ opery Warszawskiej
FAUST
Opera Gounoda
(4 obrazy)

Nowy dynasta perski.

Cofnijmy się myślą wstecz o lat z górą sto trzydzieście.

W stołecznym swym Szyrasie umierał szach perski Kierym i zaledwie zamknął powieki rozszalała się po całym kraju wojna domowa. Kto miał po nieboszczyku szachu objąć władzę najwyższą? Oczywiście, w braku potomka w prostej linii, któryś z Kierymów krwi monarszej. Przy tym też legitymizmie stali krzepko i zbrojnie perscy Kurdowie. Lecz oto nagle wystąpił z gwałtowności do tronu pretensjami niejaki rzeźniczek, eunuch, nieboszczyka szacha, Mohammed, z pokolenia czy plemienia Każarów. Oczywiście, że miał za sobą wszystkich swoich współplemieńców i — zwyciężył. Obwołany został szachem i dał początek dynastji zwanej Każarską.

Następca Mohameda Każara, po zdobyciu przez wojska rosyjskie Gruzji przeniósł stolicę Persji do Teheranu, czyli bardziej w głąb kraju. Potem znów z Rosją wojował tracąc jeszcze parę prowincji, bity na głowę przez Paskiewicza. W odwet za te niepowodzenia Persowie wówczas wycieli w pień wszystkich Rosjan w Teheranie nie wyłączając samego carskiego ambasadora. Łatwo sobie wyobrazić jak gwałtownymi były „demarsze“ cesarza Mikołaja spowodowane tak nieprzystojnym wybuchem perskiej krewkości narodowej. Od tej faktycznie daty, mniej więcej od roku 1830 go przechozi Persja pod polityczny wpływ Rosji. Zawisła o ten wpływ Anglja, bierze Persję wobec Rosji „w obronę“ i rozpoczyna się, mająca trwać całe dziesiątki lat wielka na gruncie Persji emulacja obu potęg: Anglii i Rosji. Mowy być nie mogło o stawianiu czoła takim dwu potęgom — osobliwie nie posiadając zorganizowanego wojska na sposób europejski. Zabrał się do tego dzieła szach Nasser-Ed-Din i dokonał go przy pomocy francuskich instruktorów. Udało mu się też przeprowadzić kilka reform pierwszorzędnej wagi w administracji tudzież ekonomicznem życiu Persji. On też w 1873-cim zapoczątkował, synne w następstwie, podróże szachów perskich po Europie...

Kres panowaniu dynastji Każarów lub Kadżarów według innego brzmienia, położyla, jak wiadomo, w oczach naszych, decyzja teherańskiego parlamentu. Polityczna emancypacja Persów idzie naprzód siedmiomilowymi krokami... Teherański medżles, jak zowie się jedyne perskie ciało prawodawcze uchwalił zarazem utworzenie rządu tymczasowego oraz powołanie do życia konstytuanty, która by ustaliła jaki ma mieć ostatecznie Persja ustroj państwowy a jeżeli monarchiczny to, kto ma tron perski objąć po pozabawieniu wszelkich do tronu praw książąt i księżniczek z rodu Kadżarów.

Podczas walnego posiedzenia konstytuanty, o której mowa, odbytego w Teheranie między 6 a 12 grudnia 1924 go postanowiono wrócić do monarchicznego państwa ustroju a na szacha powołać faktycznego Persji dyktatora. Dyktaturoę tę pełnił, w nieobecności złożonego z tronu i bawiącego zagranicą szacha Sardar Ceph Reza Knan Pahlavi.

Niepospolitego tego człowieka karyera znana. Niedawno w „Słowie“ podany był dość obszerny jego życiorys. Są, którzy porównują go do Napoleona. Rodzice Rezy Khana byli to ubodzy drwal i diwalka — wyrobny mazenderański. On sam jeszcze w 1921-szym tylko dowodził sotnią kozaków. Uczynił imię jego głośnem na całą Persję szalenie odważny pochód na Teheran. Reza Khan zdobył a iacej zajął stolicę mając pod swoją komendą nie więcej niż dwa tysiące i pół żołnierza. Słynie jego energia, jego sprężystość. Znakomitym jest organzta-

rem. Został prezesem rady ministrów, objął tękę ministra wojny. On to wypełnił w kraju, grasujący wszędzie, bandytyzm; on to „usmierzył“ wichlających nieustannie stronników destrytuowanej dynastji; on to wyszkolił armję i jak się tu mówi, dokonywując zamachu stanu — oparł się na bagnatach.

Nazajutrz po złożeniu w jego ręce przez przedstawicieli narodu władzy najwyższej, zasiadł Sardar Ceph Reza Khan Pahlavi poraz pierwszy na przepsytnym tronie szachów perskich, z białego marmuru okutego złotem — w ogromnej, tak zwanej Zwierciadlanej sali Golestańskiego pałacu. Prezentowali mu się ministrowie, prezentowali mu się posłowie obcych państw. Wszystko w obrzytmiej sali pozostało — tak jak było. Nowy tylko człowiek zasiadł na złotym tronie na potężnej, wysokiej podstawie z białego wspaniale rzeźbionego białego marmuru, wyniesiony po nad wszystkie głowy. Nowy zasiadł człowiek na tronie, na który kolejno wstępowali przez sto trzydzieście lat perscy szachowie z rodu Kadżarów.

I przed nowym dynastją perskim pochylił się w pas dostojnicy państwa podnosząc rękę do czoła. Akt wyboru był dokonany. Braknie tylko koronacji. Odbędzie się ona dopiero w początkach miesiąca marca, rozpoczynającego rok perski.

Jacz.

Nieudolna gospodarka.

Działalność monopolu spirytusowego.

Na skutek interpelacji grupy posłów na wczorajszym posiedzeniu komisji skarbowej Sejmu rozpatrywano sprawę monopolu spirytusowego. Na wstępie pos. Rozmarin przedstawił motywy jak emi kierowali się interpelacji przytoczając między innymi iż w roku ubiegłym monopol spirytusowy zamiast preliminarzowych 400 milionów złotych przyniósł tylko 172 miliony dochodu, co zdaniem posła Rozmarina wskazuje na złą gospodarkę tej instytucji.

Pan wiceminister Popławski wyraził swe zaowolenie że sprawa monopolu w spirytusowego weszła na porządek dzienny i zakomunikował komisji, że rząd ma zamiar przystąpić do ponownej reorganizacji monopolu spirytusowego. Następnie przemawiał dyrektor Monopolu Spirytusowego p. Podkomorski, który odparł zarzuty interpelatorów dotyczące organizacji i działalności monopolu. Pan dyrektor Podkomorski stwierdził między innymi, że zarzuty interpelatorów głoszące że monopol spirytusowy przyczynił się do upadku gorzelni rolniczych nie są uasadnione, gdyż przy czynny tego upadku należy szukać w ogólnej sytuacji w jakiej się rolnictwo znajduje. Tak samo jest nieuzasadniony zarzut dotyczący nieproporcjonalnego rozdziału kontyngentu jakoby w chęci faworyzowania kogonkowiak. Rozdział ten wynika z ogólnej sytuacji gospodarczej. Omawiając organizację monopolu p. Podkomorski stwierdził że ogólna ilość urzędników tej instytucji wynosi 549 z czego na centralę przypada 282.

W wyniku dyskusji komisja postanowiła wybrać specjalną podkomisję złożoną z 7 osób, której zadaniem będzie zbadać zarzuty postawione przez interpelatorów oraz złożyć sprawozdanie o wyniku swej pracy do dnia 10 lutego r. b.

Ministerstwo Spraw Wojskowych i zarzuty pos. Michalskiego.

Na wczorajszym posiedzeniu sejmowej komisji budżetowej pos. Michalski (Ch. N.) zakończył swój referat o sprawozdaniu Najwyższej Izby Kontroli Państwa z działalności ministerstwa spraw wojskowych w roku 1924, w którym pomniósł szereg zarzutów, dotyczących gospodarki tego ministerstwa. Przedstawiciele M. S. Wojsk. udzielił wyjaśnień w sprawie wysuniętych zarzutów na następnym posiedzeniu komisji, które odbędzie się w piątek o godz. 11-jej rano.

Niemcy w Lidze Narodów.

7 marca Rada Ligi ma obradować już wspólnie z delegatem niemieckim.

LONDYN, 21—1. Pat. Według doniesień Reutera z Genewy odbędzie się tam z początkiem marca jedno lub dwudniowa specjalna sesja zgrupowania Ligi Narodów w sprawie przyjęcia Niemiec do Ligi. Dotychczas Niemcy nie złożyły jeszcze odpowiedniego pójania. W Londynie panuje jednak przypuszczenie że nowy rząd Lutnera uczyni to w najbliższym czasie. 7 marca odbędzie się jak podaje Reuter pierwsze posiedzenie Rady Ligi Narodów z udziałem delegata niemieckiego.

Podanie o przyjęcie wpłynie po wygłoszeniu exposé Luthera.

BERLIN, 21—1. Pat. „Vossische Zig“ pisze że podanie Niemiec o przyjęcie ich do Ligi Narodów ma być złożone przez nowy gabinet po wygłoszeniu oświadczenia.

Kryzys parlamentaryzmu w Niemczech.

Gabinet Luthera nie ma przyszłości.

PARYŻ, 21—1. Pat. „Eclair“ wyraża zapatrywanie że utworzenie gabinetu Luthera nie rozstrzyga żadnych trudności abowiem fakt ten klądzie prowizorycznie kres nie kryzysowi ministerjalnemu ale kryzysowi parlamentaryzmu. Stanowcza i konsekwentna polityka nie da się zdaniem dziennika pogodzić z koniecznością rządzenia jednocześnie lewicy i prawicy.

Anglicy zmniejszają siły okupacyjne w Nadrenji.

Wbrew oświadczeniu Brianda że Niemcy nie wykonali warunków.

FRANFURT, 21.I. PAT. Dowództwo angielskich sił okupacyjnych w Nadrenji oznajmia urzędowo że liczebność sił okupacyjnych angielskich została zmniejszona z 9 tysięcy żołnierzy do 7 i pół tysięcy.

Ile wypłacono odszkodowań dla Alzacji i Lotaryngji?

BERLIN, 21.I. Pat. Agencja Wolffa czasu rozpatrzone około 150 tys. podonośi że komisja do spraw odszkodowań Reichstagu wysłuchała dziś raportu swego przewodniczącego. Rządza się przeznaczyć na ten cel port ten stwierdza że w czasie od kwietnia do grudnia r. ub. rząd niemiecki wypłacił obywatelom niemieckim w Alzacji i Lotaryngji oraz w byłych prowincjach wschodnich niemieckich 202 i pół miliona marek tym samym odszkodowania za poniesione przez nich szkody. W wymienionym czasie rozpatrzone około 150 tys. podonośi, tyleż podań oczekuje jeszcze rozpatrzenia. Ministerstwo finansów raportu swego przewodniczącego. Rządza się przeznaczyć na ten cel port ten stwierdza że w czasie od kwietnia do grudnia r. ub. rząd niemiecki wypłacił obywatelom niemieckim w Alzacji i Lotaryngji oraz w byłych prowincjach wschodnich niemieckich 202 i pół miliona marek tym samym odszkodowania za poniesione przez nich szkody. W wymienionym

Rząd czeski i rokowania z Watykanem.

PRAGA, 21.I. Pat. Klub czechosłowackich socjaldemokratów przesłał premierowi Svehli pismo z prośbą o wyjaśnienie czy arcybiskup Kordac prowadził rozmowy w charakterze pośrednika rządu czechosłowackiego. Na wczorajszym zebraniu klubu parlamentarzystów socjaldemokratów odczytano odpowiedź premiera, który oświadczył, że arcybiskup był sam inicjatorem tych rozmów i że nie miały one charakteru wiążącego.

Ułmanis ministrem spraw zagranicznych.

RYGA, 21.I. PAT. „Jaunakas Zinas“ dowiadyuje się, że prezes rady ministrów Ułmanis obejmie narazie funkcje ministra spraw zagranicznych ad interim.

Ludowcy gdańscy domagają się zmiany konstytucji.

GDAŃSK 21.I. PAT. Na wczorajszym posiedzeniu Volkstagu gdań. 5, lechza zaś posłów do Volkstagu rozpoczęły się obrady nad ze 120 na 60 wreszcie aby wprowadzić zgłoszonym przez niemiecko-gdańską partję ludową a zajął ją szereg zmian konstytucji gdańskiej. Między innymi wniosek ten domaga się aby wyboru prezydenta w wolnego miasta dokonywała ludność bezpośrednio, dalej albo liczba senacko-konstytucyjnej.

Zatarg sowiecko-chiński.

Nota protestująca p. Karachana.

PEKIN 21.I. PAT. Przedstawiciele Sowieciów Kaachan złożył w ministerstwie spraw zagranicznych energiczny protest w związku z zatargiem o kolej wschodnio-chiński. Nota protestująca złożona przez Karachana domaga się położenia kresu zniewagom jakich dopuszczają się żołnierze chińscy oraz przywrócenia porządku.

Sowiety — oświadcza nota —

Paryż—Teheran—Paryż.

PARYŻ, 21—1. Pat. Lotnicy porucznicy Challe i Rabatel ukończyli dziś lot próny Paryż—Teheran—Paryż który miał za zadanie wypiobowanie sprawności pilotów oraz jakości aparatów. Lot odbył się bez wypadku pomimo warunków atmosferycznych bardzo nie sprzyjających.

Groźny wybuch w fabryce „Granat“.

40 ludzi rannych.

WARSZAWA, 21.I. (tel. wł. Słowa). Dziś w południe wskutek krótkiego spęcia nastąpił wybuch granatów w fabryce zapalników do granatów ręcznych p. t. „Granat“. Ofiarą wybuchu padły przede wszystkim robotnicy pracujące przy przenoszeniu zapalników. Wybuch spowodował panikę w fabryce i zebrani tam liczni robotnicy uciekając schodami w gmachu fabrycznym potratowali słabszych swych kolegów. Ogólna ilość ofiar przekracza 40 osób.

Do zwiększenia się paniki przyczynił się pożar który wybuchł wskutek eksplozji zapalników. Na miejsce wypadku natychmiast przybyła komisja śledcza złożona z saperów i pyrotechników w celu zbadania przyczyn wybuchu.

Sejm i Rząd.

Sprawa Generalnego Inspektora Armji.

WARSZAWA 21.I. (tel. wł. Słowa) Sprawa generalnego inspektora armji budzi ogromne zainteresowanie w kołach politycznych. Jak się dowiadujemy ma być ona załatwiona nie w drodze rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, jak było mówiono uprzednio, ale w drodze ustawodawczej.

Poprawki do budżetu.

WARSZAWA 21.I. (tel. wł. Słowa). Rada Ministrów na nadzwyczajnym posiedzeniu nie załatwiła wszystkich poprawek do budżetu na rok 1926. W celu ukończenia tych prac ma być zwołane specjalne posiedzenie.

Komisja do spraw kresowych.

WARSZAWA, 21.I. (tel. wł. Słowa). Dziś w południe w Prezydium Rady Ministrów obradowała komisja rzeczoznawców do spraw kresowych.

Gorączka połączeniowa.

WARSZAWA 21.I. (tel. wł. Słowa). Pos. Dąbski w przewidywaniu nieprzewidyzalnych skutków podróży pos. Bryła do Rosji pragnie przyspieszyć moment połączenia obu klubów i dąży do tego aby fuzja nastąpiła jutro.

Posiedzenie Rady Banku Polskiego.

WARSZAWA, 21.I. (tel. wł. Słowa). Dziś odbyło się posiedzenie Rady Banku Polskiego, na którym zatwierdzono bilans i rachunek strat i zysków banku. Czysty zysk banku za rok operacyjny 1925 wynosił 15 milionów 720 tysięcy zł. Z tego 3 miliony 53 tysiące przypada dla skarbu państwa, 1507 tysięcy zostanie przekazane na kapitał rezerwy, reszta zaś będzie podzielona pomiędzy akcjonariuszy jako dwidenda w wysokości 11 proc. Zebanie ogólne akcjonariuszy wyznaczono zostało na 10 III b. r.

Likwidacja sprawy zajęć w garnizonie wileńskim.

Min. Spraw Wojskowych gen. Żeligowski zlikwidował w trybie postępowania dyscyplinarnego sprawę zajęć w Wilnie, dotyczącą oficerów 5-go pułku piechoty legjonowej i usunął ją z tablicy z imieniem gen. Szepetyckiego w tamtejszych koszarach. Co do tej ostatniej sprawy okazało się, że tablica która wywołała tyle komentarzy w prasie usunięta została nie w chwili zaostrenia się incydentu, lecz przed kilku miesiącami, a jedynie w listopadzie sprawa ta stała się przedmiotem rozgłosu.

Reorganizacja urzędów i biurowości.

WARSZAWA, 20—1. Pat. Na dzisiejszym posiedzeniu nadzwyczajnej komisji oszczędnościowej podsekretarz stanu prezydium rady ministrów Szujski złożył sprawozdanie o zastosowaniu w życiu opracowanego w roku 1920—21 projektu reorganizacji urzędów przez specjalną komisję w której skład jak wiadomo wchodził obecny Prezydent Wojciechowski, obecny Prezes Najwyższej Izby Kontroli Zamowski i niezjący poseł Grendyszyński.

Projekt opracowany przez tę komisję zostały jako rozporządzenie Rady Ministrów ogłoszone w „Monitorze Polskim“ i następnie częściowo wprowadzone w życie. Dotyczą one organizacji i zasad urzędowania oraz statutu organizacyjnych ministerstw i urzędów centralnych.

Część postulatów ówczesnej komisji została wprowadzona w życie dopiero w roku 1925 przy dalszej organizacji urzędów. Po wystąpieniu tego referatu komisja postanowiła powrócić ewentualnie do tej sprawy wrazie potrzeby przy rozważaniu projektów aktualnych.

Następnie wice-minister skarbu Markowski poinformował komisję o wynikach prac specjalnej komisji powołanej do reorganizacji kasowości i biurowości, udzielając przytem obszernych wyjaśnień co do głównych zasad, które kierowała się komisja przy opracowywaniu tych wniosków.

CZY JESTEŚ CZŁONKIEM
L. O. P. P.

KURJER GOSPODARCZY

ZIEM Wschodnich

Stwierdzenie obywatelstwa.

Ugi dla ludności miejskiej.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych analogicznie do zarządzonego w lutym r. ub. sumarycznym stwierdzenia obywatelstwa dla mieszkańców osiedli wiejskich, zarządziło akcję mającą na celu ułatwienie uzyskania dowodów osobistych wzoru Nr. 1. ewentualnie stwierdzenia obywatelstwa dla ludności miast i miasteczek.

Do wykonania powyższego ma być przeprowadzona przez oddzielne magistraty miast rejestracja ludności z jednoczesnym sporządzeniem specjalnych rejestrów trzech wzorów. Do rejestru Nr. 1. mają być wniesione autochtoni, ludność tubylcza, naprzykład miejscowi mieszczanie, kupcy, rzemieślnicy, którzy mogą dokumencie udowodnić przynależność przez wypisy i zaświadczenia z ksiąg obywatelstwa, paszporty, zaświadczenia zarządów mieszczańskich i t. d. t. j. za pomocą tych dowodów, które świadczą o istotnej przynależności do danego stanu miejskiego.

Do rejestru Nr. 1. mogą być wpisane te tylko osoby, które kraju podległy wojny światowej nie opuściły. Również do tego rejestru mają być wpisane osoby, które urodziły się w danej gminie i uważane są za tubylców na podstawie posiadanej pewnej własności nieruchomości—domów, placów, długolejnej dzierżawy lub stałego warsztatu pracy.

Ponadto wliczane są do tegoż rejestru osoby, którym przysługuje obywatelstwo polskie na mocy obywatelstwa Dekretu Naczelnego Dowódcy Wojsk Litwy Środkowej.

Rejestr Nr. 2. obejmuje osoby odpowiadające warunkom rejestru Nr. 1., które wskutek wypadków wojennych opuściły kraj i powróciły do miejsca swego pobytu przed upływem terminu opcji.

Osoby nieodpowiadające ani rejestrów pierwszymu, ani drugiemu wliczane są do rejestru Nr. 3. Z powyższego wynika, że rejestr Nr. 3. będzie obejmował cudzoziemców i te osoby które wogóle nie są obywatelami polskimi.

Nadzór nad sporządzaniem rejestrów należeć będzie do Starostów (Komisarza Rządu) przez wysłanych na miejsce wyszkolonych urzędników. Ponadto będą utworzone specjalne Komisje przy udziale czynników społecznych dla sprawdzenia sporządzonych w ten sposób rejestrów.

Gotowe już sporządzone rejestry ośdane będą dla zatwierdzenia do odpowiednich władz 1-ej instancji. Po sfinalizowaniu akcji wciągnięcia do rejestru całej ludności, osoby wciągnięte do rejestru 1 i 2-go będą mogły otrzymać bez żadnych trudności i formalności dowody osobiste na podstawie wpisania do 1 lub 2-go rejestru.

Z powyższego wynika, iż zarządzenie Ministerstwa ma na celu z jednej strony uproszczenie skomplikowanej sprawy stwierdzenia obywatelstwa, z drugiej strony poczynienie wielkich ułatwień i ulg dla ludności przy otrzymywaniu dowodów osobistych. Sporządzenie rejestrów rozpocznie się najwcześniej. Dla zakończenia tej akcji wyznaczone są następujące terminy: dla wielkich miast 1 rok, dla mniejszych 6 miesięcy. (b).

	293.65	294.33	292.92
Holandja	34.54	34.50	35.41
London	7.30	7.32	7.28
Nowy-York	27.50	27.57	27.43
Praga	21.61	21.66	21.56
Szwajcaria	141.15	141.50	140.80
Stokholm	—	—	—
Wiedeń	102.75	103. —	102.50
Włocław	29.52	29.60	29.45

Papierzy wartościowe	
Pożyczka dolarowa 64. — (w złotych 467.20)	
— kolejowa	116 122 —
5 pr. pożycz. konw.	43.50 — —
4 pr. pożycz. konw.	— — —
5 proc. listy zast.	— — —
Ziemskie przedw.	— — —

GIEŁDA WARSZAWSKA.

21 stycznia 1926 r.

Dewizy i waluty.

	Tranz.	Sprz.	Kuono.
Dolary	7,30	7,32	7,28
Beigja	—	—	—

KRONIKA

Wsch. st. o g. 7 m. 32.
Zach. st. o g. 4 m. 02.

KOŚCIELNA.

— Nabożeństwo za duszę s. p. Arcybiskupa Władysława Zaleskiego. Dnia 23 stycznia w sobotę, o godz. 9 min. 30 w Bazylice Katedralnej odbędzie się pomyślna celebracja za duszę s. p. Arcybiskupa Władysława Zaleskiego, Patriarchy Indji Wschodnich.

URZĘDOWA

— Województwo wileńskie. W Nr. 6 Dziennika Ustaw R. P. została ogłoszona ustawa o utworzeniu województwa wileńskiego w skład którego wchodziły powiaty: Oszmiański, Święciański, Wileński-Trocki, Działicki, Dunowiczowski, Wilejski, Brański i Włocławski.

— Rejestracja wozniców. Komisarz rządu podaje do ogólnej wiadomości osobom trudnym się zawodowo przewoźnictwem (woźniców wozów ciężarowych i dwukółek ręcznych), że winni oni zarejestrować się w Dziale Ruchu Kolejowego m. Włocławka ul. Żelazowskiej Nr. 4 i zaopatrzyć się w numer na rok 1926.

— Termin rejestracji i wydawania numerów, ogranicza się do dnia 20 II r. b. i po upływie powyższego terminu winni pociągani będą do odpowiedzialności na zasadzie rozporządzenia Delegata Rządu w Wilnie z dnia 20 VI 1923 r. Nr. 13.

— Do właścicieli nieruchomości na Litwie. Główny Urząd Likwidacyjny wzywa obywateli polskich posiadających własność nieruchomości na terytorium republiki Litewskiej do zgłaszania się do urzędu osobście ewentualnie podania swych adresów w celach rejestracyjnych. Zgłaszać się należy w terminie do 20 marca r. b. pod adresem: Warszawa ul. Foksał 3 Główny Urząd Likwidacyjny. Zgłoszenia osobście przyjmowane będą od godz. 11 do 1-szej popołudniu.

SAMORZĄDOWA.

— (b) Zawieszenie o czynnościach. Radny m. Trok J. Pawłowski został na skutek decyzji prokuratury zawieszony w czynnościach. Panu Pawłowskiemu inkryminowane jest przestępstwo w myśl art. 657 KK, tj. wymuszanie łapówek.

— (b) Redukcja miejsc w szpitalach. W związku z ogólną redukcją wydatków władze sanitarne postanowiły zredukować ilość łóżek w szpitalach w Łużkach, Białym Dworze, Szumsku i Houciszczkach z 30-u — na sześć w każdym.

MIEJSKA.

— (x) Posiedzenie komisji technicznej w Magistracie. W dniu dzisiejszym odbędzie się w Magistracie posiedzenie komisji technicznej, w celu wysłuchania sprawozdania rzeczoznawców zaproszonych przez Magistrat dla rozpatrzenia sprawy rozbudowy elektrowni miejskiej.

— (x) Posiedzenie komisji finansowej w Magistracie. W dniu dzisiejszym odbędzie się w Magistracie posiedzenie komisji finansowej, celem rozpatrzenia preliminarza budżetowego Magistratu m. Włocławka na rok 1926. W posiedzeniu tem biorą udział delegat Ministerstwa Skarbu prof. p. Mieczysław Gutkowski i kierownik oddziału miejskiego przy wydziale samorządowym Województwa Wileńskiego p. Dzienajewicz Benedykt.

— (x) W sprawie ustawy o rozbudowie miasta. Ministerstwo Skarbu przystępuje obecnie do opracowania projektu noweli do ustawy z dnia 29 IV 1925 r. o rozbudowie miast. W związku z tem p. Wojewoda Wileński przesłał w tych

Zaniebane bogactwa.

Na tak zwany Pojezierze Wileńskie, obejmujące obecne Województwo Wileńskie i część Nowogródzkiego, leży 1063 jezioro powierzchni od hektara wzwyż, 166 jezior mniejszych od hektara, wreszcie 98 stawów sztucznych.

Ogólna powierzchnia jezior Pojezierza Wileńskiego wynosi 71020 hektarów, czyli 1,7 proc. powierzchni całego obszaru. (W Poznańskim stosunek ten wynosi około 1,7 proc.).

Dużych jezior o powierzchni nie mniej 10 km. kw. jest tylko 81, tj. 7,6 proc. ogółu jezior, natomiast około 1000 jest obszaru od 1 do 10 ha.

Przeważną ilość jezior, tak pod względem liczebności jak obszaru przypada na Województwo Wileńskie. Dość powiedzieć, że tylko państwowych jezior (wliczając t. zw. „upaństwowone” na terenie W-wa Wileńskiego jest do 150 w ogólnym obszarze przeszło 25 tysięcy hektarów.

Najdłuższe jezioro, o długości 39,8 km kw. przypada w Wileńszczyźnie jedno jezioro. Odpowiednio do położenia jeziora Pojezierza Wileńskiego mogą być podzielone na cztery zasadnicze obszary: 1) jeziora północne części moreny dennej między rzekami Dźwiną i Dźwiną — t. zw. Pojezierze Brańskie (powierzchnia wodna około 9 proc. powierzchni terenu), 2) moreny czółowe okolic Wilna (4 proc. powierzchni obszaru) i wreszcie 4) obszar ograniczony przez Mereczankę na północno-zachodzie, przez Niemien na południu i przez Kotrę na wschodzie, — t. zw. skupienie jeziorne Grodzieńskie proc. ziemi zajętych przez jeziora wynosi zaledwie 0,8).

Jżeli przyjąć za podstawę stosunek powierzchni obiektów wodnych do ilości mieszkańców, należy przyjść do wniosku, że Wileńszczyzna jest pod tym względem jedną z najbardziej wyposażonych państw krajów.

Jżeli następnie zwrócimy uwagę na to, że wody dostarczają tak pod względem ilości wylowionych ryb, konsumowanych bądź na miejscu, bądź wewnątrz granic Wileńszczyzny, jak też eksportowanych — to musiał być to pewna kwestja, mianowicie czy wysokość osiąganego zysku stoi w odpowiednim stosunku do faktycznego bogactwa i faktycznych możliwości eksploatacji racjonalnej.

Musimy przed tem uświadomić sobie, ryboślan naszych jezior, oprócz normalnego jeziorowego, jak szczupak, płoćka, okoi, lin i karaś, składa się z gatunków właściwych jeziorom, jak: węgorz, (Drynzdzi, Drynzdyszcz, Narocz, Kreton i Kretoniszcz), specjalnie węgorz w jeziorach Pogutis i Balczuk; w powiecie Brańskim węgorz w dużych ilościach łowiony jest w jeziorach Wojsa i Niespisz, sielawa w jez. Strusto, leszcz w jez. Gryzno, stynka w Smotwie i Żylnio, jezioro Łuczaj w powiecie Dunowickim (obecnie Postawskim) daje duże ilości jaszczki. Jezioro Olesira obfituje w

Ukleje i leszcze a jezioro Bohińskie w stynkę i sielawę.

Bogate są nasze jeziora ale pożytku z nich wiele nie mamy. Tak zwana ustawa gospodarstwa wiejskiego z czasów rosyjskich nie zawiera rygorów normujących rybołówstwo. Dlaczego tak się stało trudno powiedzieć — być może rządowi rosyjskiemu chodziło o to, by t. zw. siewiero-zapadny kraj doprowadzić do ruiny gospodarczej a jednocześnie zmusić go być odbiorcą towaru rynków centralno-rosyjskich. Faktem pozostaje że nasze Kresy pozostały bez ochrony i reglamentacji prawnej pod względem eksploatacji wód. Właściciele obiektów wodnych, jak każdemu jest wiadom, prowadzą gospodarstwo rabunkowe. Władze administracyjne milczą, bo nie mogą powołać się na ustawę, co przewidziane jest w konstytucji. W rezultacie nie są przez nikogo przestrzegane ani terminy ochronne, ani dozwoleń racjonalną gospodarką sposoby połowów ryb, ani inne rygory, które zachowane być muszą nie tylko ze względu na dobro społeczeństwa lub państwa, ale

dobro o własne jako właściciela. I dziwić się należy naszym władzom ustawodawczym, iż w ciągu tylu, tylu lat nie miały czasu na tak „błahą” rzecz — opracowanie ustawy rybackiej.

Informacje

Gospodarcze badanie kresów.

Z zapoczątkowania prof. dr. Włodz. Gorajczkowskiego, przy pomocy p. dyr. St. Leńkowskiego, powstał przy Muzeum przemysłu i rolnictwa w Warszawie instytut badań stanu gospodarczego wojew. wschodnich. Będzie to instytucja autonomiczna, jak kilka innych, z pożytkiem od wielu lat przy Muzeum pracujących. Główne jej zadania, to informowanie społeczeństwa i ciał rządzących o zagadnieniach gospodarczych kresów, oraz pośrednictwo pomiędzy czynnikami gospodarczymi wojew. kresowych a resztą kraju. Przedewszystkiem jednak i to jest cel główny: badanie stanu gospodarczego kresów wsch. i warunków jego rozwoju w związku z potrzebami ekonomicznymi całej Polski. Stosując się do tego, instytut zbiera ma wiadomości statystyczne o stanie gospodarczym kresów, opracowuje dla władz krajowych referaty w sprawach pilnych ekonomicznych tych krajów, urządza zjazdy, narady i wyieczki charakteru gospodarczego, wydawać publikacje, oświetlające sprawy ekonomiczne kresów i urzędzać pracownie i biura informacyjne, wystawy i pokazy plodów kresowych i w. in.

Splata podatków zbożem.

Ministerstwo Skarbu przesłało do wszystkich IZO i Urzędów skarbowych okólnik L. D. P. O. 8020-1 z dnia 22 XII 1925 następującej treści:

W związku z obecnym przesileniem na rynku pieniężnym rolnicy posiadający możliwość spieniężenia znacznej części tegorocznych zbiorów drogą bądź sprzedaży zboża, względnie uzyskania takiego kredytu pod jego zastaw.

Wobec tego rolnicy znajdujący się w wielkich trudnościach pieniężnych i nie są z reguły w stanie uiszczyć w terminie należności podatkowych, a w szczególności podatku gruntowego i majątkowego.

Wobec powyższego zarządza się co następuje:

Władze podatkowe i instancji (Urzędy Skarbowe Pod i Ost) winny w tych wypadkach, gdy zajęcie rolników zastawiają (zyska i owsa) w ilości co najmniej 1 wagonu, wyznaczyć niezwłocznie jedynonmiejscowy termin licytacji, licząc od dnia wystawienia zawiadomienia o takiej licytacji przedłużony odpowiednio wyznaczony już termin licytacji — zawiadomienie o tem naj bliższe Dowództwo Okręgu Korpusu, poda-

jąc w zawiadomieniu imię i nazwisko płatnika okładne oznaczenie majątku, wysokość należności podatkowych, ilość zajętego zboża (zyska i owsa), termin i miejsce licytacji.

Identyczne zawiadomienia wysyłać należy również w przyszłości w analogicznych wypadkach.

Na podstawie powyższych zawiadomień zwrócić się przedstawicielom Intendencji do odpowiedniego płatnika z propozycją dobrowolnego zakupu zajętego zboża według cen rynkowych w drodze bezogółowego przetargu w należności za zboże na poczet podatków gruntowego i majątkowego i w razie zgody płatnika porozumienia się niezwłocznie z właściwym Urzędem Skarbowym co do zdjęcia sekwestru z zajętego zboża celem umożliwienia sprzedaży takowego Intendencji.

W przeciwnym razie licytacja dojdzie do skutku w wyznaczonym terminie i Intendencja będzie nabywała zboże z licytacji.

Równocześnie z powyższymi zawiadomieniami należy wysłać do D. O. K. wykazy większych właścicieli ziemskich, zalegających z kwotami podatków gruntowego i majątkowego w równowarłości co najmniej jednego wagonu zyska lub owsa, a posługujących znaczniejsze zapasy zboża.

Za należność podatku majątkowego należy uważać płatną w roku 1925 — jedną czwartą część różnicy wykazanej do zapłaty w nakazach płatniczych.

Co do trybu postępowania kasowego w powyższej sprawie zostaje wydane odrębne zarządzenie.

Nowe ustawy i rozporządzenia.

Z „Dziennika Ustaw Rz. P. nr. 5 z dn. 16 I 1926:

— Konwencja konsularna pomiędzy Polską a Łotwą podpisana w Rydze dn. 3 I 1924 (poz. 26);

Z „Dziennika Ustaw Rz. P.” nr. 6 z dn. 20 I 1926:

— Ustawa z dnia 18 XII 1925 w przedmiocie zawieszania biegu przedawnienia w razie zawiadlenia nieruchomościami b. Banków Włocławskiego i Ślacheckiego (poz. 28);

— Ustawa z dnia 22 XII 1925 w przedmiocie zmiany niektórych, dotyczących podatku dochodowego i podatku emisyjnego, przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, z dnia 25 VI 1924 o bilansowaniu w zyskach i określeniu w złotych kapitałów własnych przedsiębiorstw obywatelskich o prowadzeniu ksiąg handlowych (poz. 30);

— Rozporządzenie M-rów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i D. P. z dn. 17 XII 1925 o uregulowaniu obrotu cukrem (poz. 32);

— Rozporządzenie M-rza Skarbu z dnia 2 I 1926 w sprawie ceny detalicznej sprzedaży tabaki do zazywania „Napoleonka” (poz. 33);

— Rozporządzenie M-rów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i D. P. z dnia 16 I 1926 w sprawie ustanowienia cła wywozowego od pszenicy (poz. 34).

KRONIKA MIEJSKOWA.

— W sprawie zeznań o obrocie. Izba Skarbową ogłosiła, że przedstawiciele handlu I, II, III, IV i V kategorii oraz zawody wolne obowiązane są do 15 lutego b. r. złożyć zeznania do Izby Skarbowej o obrocie w drugim półroczu roku 1925.

W wypadku ujawnienia niezłożenia zeznań, uchylających się karani będą grzywną 500 zł. oraz tracą prawo do apelowania w wypadku zbyty wysokiego obłożenia podatkiem. (b).

— (x) Z targowiska Ponarskiego W dniu 19 bm. spędzono na rynek Ponarski koni 46 szt. płacono od 25 zł. do 300 zł.; bydła rogatego 93 szt. — 90 zł. — 350 zł.; świń 114 szt. od 30 — 240 zł.; cieląt 168 szt. od 12 do 30 zł.

— (x) Z działalności rzeźni miejskiej za czas od 11 do 16 stycznia rb. Od dnia 11 do 16 stycznia rb. dostarczono na rzeźnię miejską na ubój: bydła rogatego 497 szt. ogólnej wagi — 59.640 kgr. — płacono żywe za 1 kgr. — 80 gr., hurtem 1,35 gr. w detalu 1,50 gr., cieląt 761 szt. — od wagi 15.220 kgr. płac. za 1 kgr. — żywe i zł. w hurcie — 1,30 gr., w detalu 1,50 — owiec 13 szt. — 78 kgr. żywe za 1 kgr. — 1 zł., w hurcie 1,30 gr. w detalu 1,50 gr., świń — 292 szt.

GIEŁDA WARSZAWSKA.

21 stycznia 1926 r.

Dewizy i waluty.

	Tranz.	Sprz.	Kuono.
Dolary	7,30	7,32	7,28
Beigja	—	—	—

Osoby weselne „przygotowują” powiastanie się osób dramatu: Poeta — Rycerza; Racelnia i Miodzi—Cnoczka; Dziennikarz — Świątyk; Gospodarz — Wernyhory.

Dwie osoby dramatu pojawiają się prawie „niewolnie”: Upiór—Szela i Hetman—Branecki. Dlaczego?

Wynika to z konstrukcji dramatu, który jest dramatem panów i chłobów, grzącą satyrą na niemoc obu stanów, na przekleństwo, tkwiące na nich. Ba „my sobie, a wy sobie, każdy sobie rzepkę skrobie”.

Szela, przekleństwo chłopów jawi się Działowi, Hetman sprzedawczyk — panu młodemu — szlachcicowi. (Prawem kontrastu i proporcji).

Oto najgłębszy sens dramatu, przeprowadzonego w konstrukcji dwuwarstwowo wobec szlachty i ludu.

Z powyższego wynika zasadniczy błąd reżyserji — skreślenie scen z Hetmanem, gdyż Wyspiański wyraźnie równorzędnie traktuje niemoc obu warstw.

„Zyd, chłop, wódka — stare dzieje”, będący naczelnym motywem naszej literatury tak nawiąskio politycznej i obracającej się w dziedzinie dydaktyczno-satyrycznej właśnie koło tego charakterystycznego motywu.

Nie jestem wrogiem skrótołów wogóle, zwłaszcza, że Wesela utraciło w pewnej części tę przyprawę, którą dawała niewola. I dobrze się stało, że Wyspiański, którego utwory porównujemy chętnie z twórczością Mickiewicza, zastosował (przez skróto) „Dziady” do sceny. Może znajdzie się wieki reżyser, co drugorzędnie szczegóły skreśli z Wesela. Będzie to czyn przelomowy dla formy inscenizacyjnej Wesela. Wówczas utworzy się era dawania nam na scenie utworu w formie zgodnej (niemniej od innych) z duchem Wesela — szopki. Ale na to jeszcze czas nie przyszedł.

Zie się obszedł też reżyser z końcową przemową Chochoła przez wykreślenie dla niezrozumiałych w sztuce względów demokratycznych (?) słowa „cham” i zastąpienie go słowem „chłop”. Wyspiański podnosi walory chłopów w stosunku do szlachty i innych warstw. Oóż przed otrzymaniem złotego rogu był to chłop, co jest pożądaną basty! Gdy róg ten do-

stał i zgiął — zmalała potęga — został cham! W ten sposób został posta ideowo zeskałmowany.

VI.

Mamy jeszcze inne niezgodności z tekstem (i autorem). Dotyczy to logiki dekoracji z logiką tekstu i akcji. Mówi Wyspiański, że w akcie pierwszym „stych drzwi otwarte z boku ku sieni stycha huczące weselisko, huczące basy, piskanie skrzypiec, niesforny klarnet, hukanie chłobów i bab” i t. d. słowem weselisko. Tęgo wszystkiego w inscenizacji nie ujrzeliśmy, wbrew wyraźnej intencji autora, do szopki, zaś, jak zaznaczyłem wyżej pozwalającej na zmiany, droga jeszcze daleka.

Z macoszem traktowaniem tekstu łączy się nieoddawanie go wyraznie i dokładnie przez wykonawców. To co mówił Poeta, co mówił w akcie drugim Chochoł, co mówił w alkiery inne osoby nie było słychać. Nie przypuszczam aby reżyser świadomie do tego dążył. Gdy zaś tekstu się nie słyszy... wiadomo co-bywa.

W gubieniu tekstu nieproporcjonalnie duży udział brała, w tak pomysłanej reżyserji, muzyka. Mówi autor, że iwa rozpiewania i roztańczo-

na (temperamenty grają) w takt jakiejś melodji. Tymczasem kierownictwo muzyczne dało nam melodie, która powinna towarzyszyć Chochołowi w kulminacyjnym punkcie utworu, i przez ograniczenie jej w ciągu trzech aktów — obniżyło wrażenie słuchowe całej końcowej sceny. Coby szkodziło podczas weseliska znać mazurki i krakowiaki, a z chochołem związać dojmującą melodiej tragicznej rzeczywistości?

VII.

A teraz o efektach świetlnych. Czem one są w twórczości malarza i poety, który tworząc widział scenę — nie trzeba dowodzić. Otóż światła przy końcu trzeciego aktu dawały prześliczne efekty, niezwykle potęgujące nastroj i sens dramatu. Natomiast nie mógłbym się zgodzić na pięknie światła, idące z izby weselnej i malarstwa, zwłaszcza na ile teorii inscenizacyjnej poety. Mówiąc krótko barwa światła budzi zastrzeżenia. (Tańcząc przecież „w półświecie kulenietnej lampy”).

W inne szczegóły drugorzędne nie wchodzić.

IX.

A teraz wrażenia ogólne. Stwierdzić wypada, że inscenizacja wileńska Wesela zbliża utwór do

myśli zasadniczej Wyspiańskiego, do jego koncepcji dramatycznej. Związczą odnieść to stwierdzenie należy do strony architektoniczno-malarskiej inscenizacji.

Jeżeli budził pewne zastrzeżenie potraktowanie aktu pierwszego to się tłumaczy ono pewną możliwością różnorodnej interpretacji utworu. (Ale bez omijania wskazówek autora!) Dla mnie sprawą najważniejszą są intencje poety, a w myśli tych intencji właśnie całość — scena w przekroju dała nam zasadniczo trafną inscenizację arcytworu.

Nierówności i niedociągnięcia wykonania dają się wyróżnić, sądząc, bez wielkich trudności i wówczas osiągnie się poziom inscenizacji, na który wznieść się można tylko przez poważną, pełną zrozumienia poety i trzeźwego wysiłku artystycznego, pracę — do czego z powodzeniem zmierzają Reuta.

Ale właśnie dlatego przedstawienie wtorkowe nazwałbym narazie etapem do osiągnięcia tego poziomu

Wiktora Piotrowicza.

Wielki Piotrowicz.

Wielki Piotrowicz.

Wielki Piotrowicz.

Wielki Piotrowicz.

Wielki Piotrowicz.

Wielki Piotrowicz.

Wielki Piotrowicz.

— (b) Kto może otrzymać pracę? Peńsiowcy urzadz po ednicwa pracy poszukuje na wyjazd do Sierakowa szóstset robotników leśnych. Praca opłacana będzie akordowo od 3,50—4,50 zł. Mieszkanie w barakach. Na miejscu funkcjonują kantyny. Narzędzia własne. Pęćdziesiąt procent kosztów obiegu zwraca się.

— (x) Fundusz zaliczkowy na styczeń dla pracowników państwowych. Ministerstwo Skarbu przyznaje ponownie w ostatnim czasie wszystkim urzędom państwowym w Warszawie i funduszu zaliczkowego na uposażenie na m-c styczeń dla pracowników państwowych.

— (b) Pożyczki dla bezrobotnych inteligentów. Dowiadujemy się, że od dnia 20 bm. biuro biurowego funduszu bezrobocia przyjmują podania bezrobotnych umysłowych o uzyskanie zasiłku pożyczkowego. Ubiegają się o te pożyczki najogólniej ci bezrobotni umysłowi, którzy nie otrzymali zasiłku w grudniu r.o.

— (b) Zapomogi dla bezrobotnych. W bieżącym tygodniu wydawane były w biurze obwodowego funduszu bezrobocia zasiłki dla bezrobotnych. 600 osób iz ustawowych otrzymało ogółem 6.700 złotych. Z tytułu pomocy dotychczas 144 osób otrzymało 2800 złotych.

— (b) Prolongowanie pobierania zasiłków. Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej przedłożyło okies pobierania zasiłków dla bezrobotnych na terenie Wil. Okręgu administracyjnego do siedmiomiesięcznym. Odnosi się to jedynie do tych bezrobotnych, którzy przed 31 bm. wyczerpali eweniatnie wyczerpali 13 ustawowych zasiłków z funduszu bezrobocia.

WOJSKOWA

— Koncert na rzecz kościoła garnizonowego. Z inicjatywy gen. Pożarskiego zostanie w najbliższych dniach wydany wielki koncert orkiestr wojskowych na rzecz kościoła garnizonowego. Na dzień 22 bm. gen. Pożarski zwołuje do siebie wszystkich kapelmistrzów oddziałów garnizonu Wilno i Nowo Wilejki, z którymi omówi program i dzień koncertu [a.b.].

— Odczyt. Dnia 22 o g. 18 w sali kasyna oficerskiego garnizonu Wilna wygłosi odczyt mjr. J. G. Koc na temat: „Wyprawy Stefana Batorówo przeciw Moskwie”. Odczyt urządzony jest dla oficerów załogi Wilna. [a.b.].

— Jeszcze w sprawie licytacji koni wojskowych. We wczorajszym numerze „Słowa” podaliśmy wiadomość w sprawie licytacji koni wojskowych w czasie licytacji koni wojsk. Odcz komenda obozu war. dodaje, że konie te będą można nabywać na kredyt. Sprawą ją zajmować się będą władze administracyjne w porozumieniu z wojskiem. [a.b.].

RÓŻNE.

— Wystawa akwael Anny Romerowej będzie otwarta już tylko do przyszłego poniedziałku. Niepospolicie zajęcia, które u nas tak słusznie budziła, wyraziło się w licznych zakupach ludzi w baido ożywej i frekwencji. Tem niemniej przedłużenie wystawy do poniedziałku powiagnają niewątpliwie z zadowoleniem ci, którzy raz jeszcze odwiedzić będą Łuni. Zostaną niewątpliwie na zawsze w pamięci zwiedzających: pełne nastroju wnętrza naszych dworów wiejskich, śliczne wybrane motywy krajobrazowe swojskie, pełne wyrazu portrety, mocne studia z natury typów ludowych z Witebszczyzny.

— Podziękowanie. Zarząd Komitetu Wojewódzkiego Wileńskiego L. O. P. P. składającego najniższym gorące podziękowanie Panu Inżynierowi Sęczykowskiemu za bezinteresowne wykonanie remontu tokalu Sekretariatu Ligi przy ul. Wileńskiej 34 — koszta którego przekroczyły sumę 5 0 zł.

TEATR I MUZYKA.

— Występy opery warszawskiej w Teatrze Folskim. Jutro w sobotę odbędzie się pierwszy występ najwybitniejszych artystów opery warszawskiej: Julii Mielodówny (sopr.), Teodoty Skoneckiej (mezzo-sopr.), Jana Kiepury (tenor liryczny), Tadeusza Ody (baryton), Jacek-Jawa Tarnawy (bas) w operze Verdi'ego „Rigoletto”. W niedzielę 24 b. m. o g. 4 ej pp. po cenach zmniejszonych z udziałem gości warszawskich wystawiony zostanie „traust” — cztery obrazy opery Gounoda; wieczorem odbędzie się ostatni występ opery. Ukaże się to raz drug. osama opera Verajego „Rigoletto”. Orkiestra zwiększa — pod dyr. R. Kułinskiego. Kostiumy własne.

— Poranek chóru męskiego „Echo” w Teatrze Polskim. W niedzielę 24-go stycznia o godz. 12 m. 30 pp. odbędzie się w Teatrze Polskim Poranek chóru męskiego „Echo” pod dyktando W. Kalinowskiego. W programie: Dworzeczek, Gal, Maszynski, Nowowiejski, Szubert, i inn. C. n. y. miejsce najniższe od 50 gr. do 2 zł. Wilejsi są do nabycia w sklepie „Bławit i Wilejski” (Wileńska 31), od soboty — w kasie Teatru Polskiego.

— Reduta w Teatrze na Pohulance przedstawia dzisiaj (piątek) z udziałem całego zespołu dramat S. Wyspiańskiego „Wyzwolenie” po raz siódmy. W sobotę po raz czwarty „Rachociński” Katerwy. W niedzielę po południu o 4 ej „Domowalwy” Bełuckiego po raz szósty, wieczorem powtórzenie „Wesela” Wyspiańskiego. W poniedziałek „W małym domku” Rittera.

— „Firek w zalotach” Zabłockiego będzie najbliższą nowością w Reducie. Bilety sprzedaje do przedдня każdego przedstawienia biuro „Ornis” Mickiewicza 11 od godz. 9 do 4,30 w dzień powtórzenie i od godz. 10 do 12,30 w niedzielę, oraz „asa Reduty od godziny 11 do 2 ej i od 5 ej do 8 ej w dniu przedstawienia.

— Marja Dulębianka w Reducie. Kierownictwo Reduty zawiadamia, iż reżisierką Marja Dulębianka, która obecnie pracuje na scenie Teatru Narodowego w Warszawie, w najbliższą sobotę zjedzie w gościnę do Reduty Wileńskiej i weźmie bezpośredni udział w pracy artystycznej w gmachu na Pohulance, a mianowicie jako Pani Jana w „Przechodniu”, jako Marja w dramacie „W małym domku” i jako Podstolona w „Fireku w zalotach”.

WYPADKI I KRADZIEŻE

— Okradzenie ppułk. Rawicz-Mysłowskiego. Wczoraj w jednym z pism wileńskich ukazała się wiadomość o okradzeniu ppułk. S. G. Rawicz-Mysłowskiego. Jak się dowiadujemy, zajście przedstawiało się jak następuje:

Dnia 19 b. m. ppułk. S. G. Rawicz-Mysłowski wsiadł na dworcu Wileńskim w Warszawie do pociągu idącego do Wilna, miał ze sobą walizkę, którą umieścił na półce w przedziale I kl. w ciwnię potem zaciekawiony krzykiem na peronie taktycznie wyszedł do korytarza w wagonie i wyjął przez okno. W między czasie skradziono walizkę. Powracając do przedziału, zauważył ppułk. brak walizki. Po przyszukaniu całego wagonu w którym siedzieli kilka osób, zawiadomii o kradzieży policję. Kradzież jest dość znaczna, gdyż prócz cennej, pamiątkowej walizki wartości ok 500 zł. skradziono 200 dolarów, złoty zegarek, srebrną popielnicę oraz bieliznę i inne drobne rzeczy o łącznej wartości 1000 zł. W walizce znajdowały się osobiste dokumenty ppułk. Mysłowskiego a nie jak było podane przez owe pismo „b. ważne papiery wojskowe dotyczące rozmieszczenia i liczebności wojska na rok 1925” i kilka pokwitowań pieniężnych wydanych przez oficerów sztabu gen.

Policja w Warszawie wszczęła natychmiast śledztwo o rezultacie którego ppułk. Rawicz-Mysłowski zostanie powiadomiony (ab).

— Plaga pożarów We wsi Stachowszczyzna gm. Nowopolskiej spalił się dom mieszkalny chłew, zbiegi i spierają domowe na szkole Rozalii Zatrzewskiej. Straty wynoszą 2000 zł. Pożar powstał wskutek nieostrożności o obchodzenia się z ogniem.

— Nagle zgony. W gajowce Łopaczni gm. Postawskiej zmarła wskutek zacczadzenia 38 letnia Marja Trojanowska.

— Opuszczone dziecko. Dnia 20 bm. w bramie domu nr. 6 przy ul. M. Pohulance znaleziono dziecko płci męskiej w wieku około 2 lat, nazwisko którego rzekomo Stanisław Zmazyński. Podzuszka odesłano do przytułku Dzieciątka Jezus.

Napad w przedsiunku Banku Białoruskiego.

We środę dn. 20 b. m. o g. 19 współwłaścicielka sklepu wódczanego przy ul. Piłsudskiego 23 Marja Kasajtaja w chwili gdy chciała wejść do Banku Białoruskiego przy ul. Wileńskiej została napadnięta przez dwóch nieznaną osobników, którzy schwycili ją za gardło, uderzyli głową o ścianę i zatkawszy jej usta, zrabowali trzymając w rękę skórzaną torbę, zawierającą 250 dolarów i 20 złotych.

Poszkodowana zauważyła iż napastnicy byli ubrani w palta koloru ciemnego.

OD ADMINISTRACJI.

Na podstawie odnośnych zarządzeń centralnych władz pocztowych od dn. 1 stycznia b. r. zamówienia na prenumeratę „Słowa” przyjmują wszystkie urzędy pocztowe na terenie całej Rzeczypospolitej. Każdy czytelnik ma odtąd możliwość zaprenumerowania i opłacenia należności za pismo nasze bądź w dalszym ciągu bezpośrednio w Administracji lub w którymś z naszych oddziałów prowincjonalnych, bądź w najbliższym urzędzie pocztowym.

Urzędy pocztowe przyjmują przedpłaty abonamentowe między dn. 15 a 25 miesiąca poprzedzającego ten, na który czytelnik „Słowo” zamawia.

Ze względów technicznych urzędy pocztowe zapotrzebowują w Administracji jedynie ogólną dla swego okręgu doręczeni ilość egzemplarzy „Słowa”, nie wyszczególniając nam kto pismo zamówił.

Z tej racji wydawnictwo narażone jest na dotkliwie straty wynikające z niemożności sprawdzenia kto z p.p. Prenumeratorów zamówił pismo w urzędach pocztowych i wynikającego stąd wysyłania podwójnych egzemplarzy (jeden bezpośrednio od nas, drugi za pośrednictwem poczty).

Chcąc tego uniknąć w m-cu lutym, uprzejmie prosimy p.p. Prenum. o wnoszenie przedpłat na m-c luty i następnie już w czasie między 15 a 25 b. m. na poczcie, w oddziałach lub, jak dotąd, w centrali Wydawnictwa.

Prosimy też tych naszych czytelników, którzy „Słowo” zamówili przez pocztę o wypełnianie poniżej podanego schematu zawiadomienia które po wycięciu z gazety i nalepieniu na zwykłą pocztówkę prosimy przesłać do Administracji (Wilno, Mickiewicza 4).

Wszystkim p. Prenumer., którzy przed końcem b. m. przedpłat nie wnoszą, będziemy zmuszeni wysyłać „Słowa” z dn. I-II — przerwać.

DRUK

zaopatrzyć w znaczek pocztowy za 5 gr.

ADMINISTRACJA „SŁOWA” WILNO
Mickiewicza 4.

Zamówilem „Słowo” bezpośrednio w urzędzie pocztowym, a nie jak dotąd w Administracji pisma.

Proszę mi pisma z Wilna nie wysyłać pod adresem.

W P.

Kino-Teatr „Helios”

„Polonia”
ul. Mickiewicza 22

Miejski Kinematograf
KULTURALNO-OŚWIATOWY
SALA MIEJSKA (ul. Ostrobramska 5)
KINO CZYNNIE od g. 4 ej

DZIŚ Arcydzieło światowej sławy Śpieszcie podsiwiał! Epokowy salonowy W rol. gł. genialny mistrz nastrojów scena, dramata w 10 i pensusz ekranu Marisz SE-S-UE aktach. HAYAKAWA bohater filmu «Bitwa pod Czuszyma». Rzecz dzieje się współcześnie w Paryżu. Scany 4, 6, 8 i 10 w.

„Zabiłem”
Dziś premiera
Najwspanialsza kreacja niezrównanej
Mary Pickford
Dorothea Vernon
2 serie — 12 aktów razem (całość)

„ARABELLA”
«Jim, Jack i spirytyzm»
komedia w 2 aktach

Podczas seansu wykonywa śpiewy znana artystka opery wileńskiej p. Jan. Korsak-Tarowska. Do 11 m. 30 w. CENA BILETÓW: Parter 50 gr. Amfiteatr i balkon 25 gr.

Z Calej Polski.

— Katastrofa samochodowa pod Chelmnem. Na szosie, wiodącej z Chelmna do Lisewa, wydarzyła się przed paru dniami katastrofa samochodowa. Skutkiem defektu w motorze, samochód spadł do rowu głębokiego na trzy metry. Pasżer i szofer doznali zgniecenia klatki piersiowych i połamania żeber. Stan ich jest beznadziejny.

Magazyn do wynajęcia
w dogodnym miejscu, blisko rynku. Właściciel: Antoni Nr 44 m 1 od g. 12 — 1-1-1.

Spółdzielnia Rolna Kresowego Związku Ziemiańców
Zawalna I; telef. 1 — 47 telef. boczny kolejowej 4 — 62.
Bacznosc
produkcji rolni!!
Wydajemy zaliczki pod zastaw zboża.
NAJWYŻSZĄ CENĘ za zboże (żyto, owies, pszenicę, jęczmień i siemię lniane) producent osiągnąć może dostarczając ziarno jenne, dobre, oczyszczone stanowiące przez to towar eksportowy.
Posiadając składy zbożowe, doczyszczające ziarno, a zarazem będąc w stałym kontakcie z firmami zagranicze mi w Rydze, rozpoczęliśmy wydawanie zaliczek pod zastaw do 50 proc. wartości. Zboże po odpowiednim doczyszczeniu wysyłamy zagranicę.

Zwracamy uwagę na: 1) Ulgi taryfowe przyznane przy eksporcie zboża przez Ministerstwo Kolei na łamane listy przewozowe; 2) Ciężenia znacznej części Województw Wschodnich ze względu geograficznego ku portom w Rydze; 3) Niskie taryfy kolejowe na Łotwie.
Wszystkie powyższe warunki wydatniają rolę Wilna jako bramy eksportowej w której zbierają się wszystkie linie kolejowe, łączące drogą największą i najtańszą Ziemię Wschodnią z Bałtykiem.

O warunkach dowiedzieć się można w Biurze Spółdzielni Zawalna 1.

Dr MED. A. Mańkowski choroby skórne weneryczne Ordynuje od 5 — 7. 3-go maja 15. W.Z.P. Nr 48.

Zapisujcie się do L. O. P. P.

OPAEŹY I KOWALSKI z dostawą od 1 tony. Ceny najniższe Jasielska 3-6 telefon 811.

Wesiel
M. DEULL
HYGIENA CZY KOKIETERJA? SĄDZIE PANIE SAME ....

DO WYNAJĘCIA
Lodowia średnich rozmiarów od zaraz. Właściciel dozorczy Bernardynski zaut 8.

DO WYNAJĘCIA
Poszukuję mieszkania na parterze 3-5 pokojowe lub osobny domek — olerzy listownie za szczegółami do Biura Reklamowego Grabowskiego, Garbarska 1. dla A. K.

Pokój
DO WYNAJĘCIA
Ładny, słoneczny, z niekolejącym wejściem. Ul. Rossa 10 mieszkanie do wynajęcia od zaraz. Informacja: ul. Portofolija Bankowa przedw. Nr 4, m. 4. od g. 10 m. 3 Bujalska.

DO WYNAJĘCIA
Zgubione dokumenty wojskowe na im. Józ. Gajdonowicza wydane przez Oficera Ew. dencyjnego w Oszmianie, unieważnia się.

DO NABYCIA WSZĘDZIE
Parfumerie Simon, 59 Fg. St. Martin, Paris.

Inż. STANISŁAW DOBROWOLSKI. Na drugiej półkuli. San Francisco i okolice.

Zachodzące słońce złoćło górzyste berge, morze i cięsnie „Golden Gate”, gdy statek „Tajō Maru” podpyływał do lądu amerykańskiego; było to w połowie czerwca 1924 roku. Z prawej strony cięsniny coraz wyraźniej zarysowało się San Francisco, z lewej Sausalito i opodal stojąca góra Tamalpais.**) Przez Golden Gate wjechaliśmy do zatoki San Francisco i, minąwszy wyspę Alcatraz, na której widnieją białe gmachy więzienia wojskowego, zatrzymaliśmy się w porcie. Na statek przyjeły rozmaite wozce i rozpoczęły się sprawdzania, ogiędżny, iewżje i t. d. Emigrantów, jadących w trzeciej klasie, nie wypuszczono na ląd lecz odesłano do barków na Angel Island (***) dla przejścia dziesięciodniowej kwarantanny, od której są wolni emigranci pierwszej i drugiej klasy; demokratyczna Ameryka siojuje czasami niedemokratyczne środki. Szczęśliwie już, gdy z senorem Zoilo de Rivera, Hiszpanem z Columbia, wsiadliśmy do samochodu i pojechaliśmy do hotelu. Na ulicach, rżęście oświetlonych, panował ruch

*) Złote wrota.
**) Tamal, to indyjski brzeg, „pals” — góra.
***) Amielska wyspa.

nadzwyczajny: setki samochodów pędziły w różnych kierunkach, szybko przesuwały się tramwaje elektryczne, na chodnikach roito się od śpieszących ludzi. W hotelu Manx za 2 i pół dol. dostałem elegancko umeblowany pokój z łazienką i telefonem; nad uymywała się 3 krany: ciepłej wody, zimnej i lodowej (Ice water) — do picia. W hotelach amerykańskich, otwartych przez całą dobę, nie wymagają dowodów osobistych; każdy razujący się tak, jak się sam zapisał w książkę gości.

W San Francisco jest mnóstwo ciekawych rzeczy do obejrzenia i by stworzyć sobie o tem cnoć ogólnie pojęcie najlepiej wsiadł do samochodu wycieczkowego, który w 3—4 godziny obejdzia miasto, a przewoźnik daje stosowne wyjaśnienia; nazywa się to „Tour de luxe” o 30 milie scenic drive” i kosztuje 2 i pół dol. są również wycieczki, organizowane po prześlicznych okolicach miasta.

Zatoka San Francisco odkrył w 1769 r. pierwszy gubernator Starej Kalifornii — don Gaspar de Portola, a pierwszym europejskim statkiem który w 1775 r. przepłynął przez Golden Gate był hiszpański „San Carlos”, zwany „Toison de Oro” (**). W następnym, 1776 r. koto cięsniny, niedaleko od wybrzeża Oceanu Spokojnego, Hiszpanie wybudowali fort „presidio”, a o parę kilometrów od

niego Franciszkanin Padre Junipero Serra założył misję, zsiadł w Starej Kalifornii, dla nawracania Indian; misja ta nosi nazwę: „Mission de los Dolores de Nuestra Padre San Francisco de Assisi”. Pierwszym gubernatorem Nowej Kalifornii został don Luis Arguello.

Na początku 19 stulecia jacyś nieznanii awanturnicy rosyjscy załgali wybrzeża Kalifornii na północ od San Francisco pomiędzy Sausalito i Cazadero, prowadzili wojny z Hiszpanami i Indianami i wybudowali tu forteczkę w 1821 r., co się z nimi stało potem — niewiadomo, jako jedyną pamiątkę po ich panowaniu została nazwa miejscowości „Fort Ross” i rzeczki „Russian River”.

Od 1821 r. Kalifornia była prowincją Meksyku, którego niepodległość ogłosił w Iguaa generał Augustyn Iturbide. W 1835 r. niedaleko od „Mission de los Dolores” wyrosła handlowa miejscina „Yerba Buena” — zaczątek San Francisco.

To, co się dzieje obecnie w Meksyku, działo się i dawniej: ciągłe zaburzenia, „pronuclamento” (**), anarchja, rabunki i morderstwa. W takich warunkach nie mogły się rozwijać rolnictwo, górnictwo, przemysł lub handel. Sąsiednie Stany Zjedno-

*) Po hiszpańsku „dobra trawa”.
**) Ośrodek niezależności; rozmaici awanturnicy; niespokojne uczucie zolewają bary i ogłaszają niezależność od rządu centralnego.

czony Ameryki Północnej z zasroćmią patrzyli na te niecierne przyrodzone bogactwa, leżące bez korzyści; trzeba było wynaleść pretekst by je zagarnąć. W 1846 r. Stany Zjednoczone zainscenizowały powstanie kilkudziesięciu niezadowolonych, którzy z Williamem Yte na czele ogłosiłi niepodległość Kalifornii i zwrócili się z „prośbą” do Stanów Zjednoczonych o przyjęcie ich do Związku. „Prośba” została skwapliwie wysłuchana a w rezultacie wynika wojna pomiędzy Stanami Zjednoczonymi i Meksykiem; zwycięzcy Meksykianie odstąpili Stanom kilka bogatych prowincji i między innymi Kalifornię.

W 1847 r. „Yerba Buena” przemianowano na San Francisco, które jeszcze na początku 1848 r. liczyło zaledwie kilkuset mieszkańców; w następnym roku odkryto złoto w Kalifornii, rozpoczął się szalony przypływ najrozmaitszych awanturników i poszukiwaczy złota i już w końcu 1849 r. ludność San Francisco doszła do 50 tysięcy! W 1906 r. trzęsienie ziemi i pożar zniszczyły miasto prawie doszczętnie, obecnie jednak nie widać prawie żadnych śladów tego katastrofizm.

Jest teraz San Francisco stolicą Kalifornii i zajmując koniec półwyspu wzdłuż Oceanu Spokojnego i zatoki San Francisco; miłośniczo rozrzucone na wzgórzach (Telegraph Hill, Russian Hill, Nob Hill i t. d.) posiadają 700 tysięcy lu. mośa a cały

okręg przemysłowy razem z miastami Oakland, Berkeley, Alameda i inne — przesiadł młjoni. San Francisco jest siedzibą władz stanu Kalifornia i przeszło 40 tu zagranicznych konsulatów; tu się koncentruje zarząd wojenny sił morskich Oceanu Spokojnego; tu również znajduje się meincia państwowa.

Zatoka San Francisco, łącząc się z zatoką San Pablo, tworzy jeden z największych na świecie naturalnych portów, zajmując obszar około 750 km.² a długość linii nadbrzeżnej wynosi 130 km. Port San Francisco jest największym i najwięcej ożywionym portem amerykańskim na brzegu Oceanu Spokojnego; około 50 proc. eksportu i około 35 proc. importu z amerykańskiego wybrzeża Pacyfiku przechodzi przez ten port. Ząd się rozchodzą sześć głównych linii żeglugi do Japonii, Chin, Filipin, Jawy, Hawaj, Samoa, Nowej Zelandji i Australji; San Francisco jest końcową stacją trzech wielkich linii kolej transamerykańskiej: Santa Fe, Western Pacific i Southern Pacific.

W całej Ameryce niema miasta więcej międzynarodowego niż San Francisco, które posiada znaczny odsetek ras żółtych (Japończyków, którym medawno zabroniono osiedlać się w Ameryce; i Chińczyków, którzy zamieszkują część miasta zwaną „Chinatown” — „Chińskie miasteczko”) i dlatego jest uważane za ostatnią granicę ekspansji rasy aryjskiej. — Zy-

cie w San Francisco wre, przemysł i handel kaitna, obsługiwane przez 35 wielkich banków ze 124 oddziałami miejskimi.

Dwudziestokilkopiętrowe domy nie są osoblwością w San Francisco i Market street, główna ulica, posiada ich kilko; najdłuższą ulicą miasta jest Geary street — 9 i pół km.; ogólna długość brukowanych ulic wynosi przeszło 700 km., długość linii tramwajowej około 430 km. Ruch tramwajowy i samochodowy obżymy: na Market street tramwaje chodzą czterema torami, wagony są eleganckie i czyste, kurs kosztuje 5 centów; drożek samochodowych mnóstwo a siedmioznaczne numery samochodów widziałem częściej; koni niema zupełnie.

Klimat San Francisco jest wprost wymarzony: lato niezbyt gorące i ciepła zima — przeciętna temperatura za osłami 20 lat w grudniu, styczniu i lutym wynosiła 10 C! — Publiczność tutaj żywa, wesola i uprzejma. Nie dziwnego więc, że San Francisco, stanowiąc punkt centralny dla wszelkich wycieczek do parków narodowych, przyciąga tysiące turystów z całego świata, a sławny Rudyard Kipling przebywał tu bardzo chętnie i miał tylko do zarzucenia temu miastu, że z niem trudno się rozstać.

(D. C. N.).